

עלי ההגהה

דמאמר ד"ה הנני ממטיר

יום ה' פ' בשלח, ט"ו בשבט ה'תשל"ז

– פרסום ראשון –

יוצא לאור על ידי מערכת
"מפתח"

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

MAFTEIACH

www.Mafteiach.app

נסדר לדפוס ע"י
מנחם מענדל בן חנה גאלדא

פתח דבר

לקראת חמשה עשר בשבט – הננו מוציאים לאור בזה – בפעם הראשונה – צילום כתי"ק עליהגהה* (הגהה שני') דמאמר ד"ה הנני ממטיר גו' שנאמר בהתוועדות יום ה' פ' בשלח, ט"ו בשבט ה'תשל"ז**.

* * *

קונטרס זה יוצא לאור ע"י מערכת "מפתח". אפליקציית "מפתח" הינו מיוזם שמטרתו לרכו במקום אחד את האודיו, הוידאו, ההנחות הבלתי-מוגהות והמוגהות – לכל שיחה והתוועדות של הרבי.

הקונטרס הוא רביעי בסדרת קונטרסים הכוללים הגהות שלמות. ע"ע הופיעו בסדרה זו: (1) שיחת ש"פ תזו"מ תנש"א (אייר, תשע"ט). (2) שיחת ש"פ דברים תנש"א (מנ"א, תשע"ט). (3) שיחת ש"פ שמות תנש"א (טבת, תשפ"א). ובעז"ה יופיעו קונטרסים נוספים בקרוב.

וכאן המקום לבקש בבקשה כפולה ומכופלת, שכל מי שיש תח"י הגהות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחות ומאמרים – שיואיל להמציאם למערכת, ע"מ לזכות בהם את הרבים.

* * *

והעיקר – יהי רצון שנזכה זיך זעהן מיטן רבי'ן, ולשמוע "תורה חדשה" תיכף ומיד ממש!

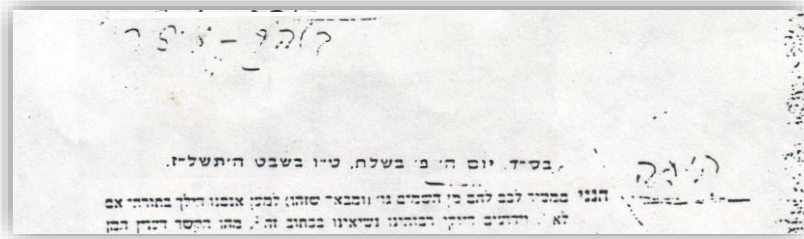
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מערכת „מפתח“

מוצש"ק יום הבהיר י"ד שבט, ה'תשפ"א
סיום שנת שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ברוקלין, נ.י.

(* כדאי לציין, שהצילומים שלפנינו אינם ברורים כ"כ, ובמילא יתכן שנפלו אי-אלו טעויות בפיענוח הדברים, ושגיאות מי ביין.
(**) והזמ"ג – בקשר עם זה שרבים הם הלומדים את התוועדויות קודש שנת ה'תשל"ז, המתאים כולו לקביעות שנה זו (ה'תשפ"א).

המאמר נדפס לכתחילה בתור "בלתי מוגה" וכך הוכנס לכ"ק אדמו"ר שליטי"א, וכ"ק אדמו"ר שליטי"א הגי' את המאמר באתערותא דלעילא. ההנחה נכתבה בתרגום כמעט מילולי של לשון-קדשו באידיש, ובקשר לזה ציין כ"ק אדמו"ר שליטי"א בהגהה זו:

בלה"ק – "מוזר"

ואח"כ כתב:

הנחה

רשימת ההגהות

בס"ד. יום ה' פ' בשלח, ט"ו בשבט ה'תשל"ז

הנחה

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים גו' (ומבאר שזהו) למען אנסנו הילך בתורתך אם לא¹. וידועים דיוקי רבותינו נשיאינו בכתוב זה², מהו הקשר דענין המן (לחם מן השמים) עם ענין התורה. ובפרט שאומר למען אנסנו אם יוכל להיות קבלת התורה, היינו שמנסיון זה ידעו אם ילך בתורתך אם לא, שבנסיון זה תלוי ענין קבלת התורה. וגם מהו לשון הילך בתורתך, הול"ל כבכ"מ לשון של לימוד, המתאים לתורה להיותה ענין של שכל, או היקיינו³ תורתך וכיו"ב. עוד צלה"ב, דהנה מכיון שאומרים בחמשה עשר באייר⁴ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, הרי מובן מזה שזהו דבר חידוש לגבי הלחם מן הארץ שהיו אוכלים עד חמשה עשר באייר, ולכאן אי"מ שהרי ישנה מעלה גדולה בהלחם מן הארץ שהרי הלחם מן הארץ ה"א שאכלו אז שהי' מהעוגות מצות שאכלו בארץ מצרים שע"ז נצטוו על מצות ומרורים יאכלוהו⁵, דענין המצה ה"ה קשור עם הגאולה, וכמבואר בדרושי פסח⁶ דענין המצה (הנה אע"פ שהו"ע של קטנות, מ"מ) הוא קטנות אבא וכמאמר⁷ אין התינוק יודע לקרות אבא כו' עד שיטעום טעם דגן, דע"ז ה"י הגילוי דנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם⁸, שמכ"ז מובן גודל העילוי דלחם מן הארץ, ואעפ"כ אומרים (שאי"ז מספיק ו) ישנו חידוש שנתוסף דוקא ע"י הלחם מן השמים. עוד צלה"ב, דהרי החידוש דלחם מן השמים הי' בזה שבא שלא ע"י עבודת ויגיעת האדם כלחם מן הארץ, אלא כמ"ש הנני ממטיר לכם, היינו שבא מלמעלה, וא"כ אי"מ מהו הלשון דממטיר, הלא ענין המטר הוא לא כענין הטל שטל לא מיעצר⁹, אלא הוא קשור עם תלוי בעבודת האדם, וכמבואר בדרושי האזינו¹⁰ החילוק בין יערוף כמטר לקחי ותזל כטל אמרתי.

(ב) והנה במשנה תורה¹⁰ כתיב ויאכילך את המן גו' למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, והיינו דנוסף לזה שענין המן הוא למען אנסנו הילך בתורתך גו', ישנו עוד ענין בהמן, שהוא למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם. וצ"ל שייכות ב' הענינים זל"ז. עוד צלה"ב, דלכאורה יש בזה תמיהה גדולה ונפלאה, בשביל למה

(1) בשלח טז, ד.

(2) תו"א סה, סע"א ואילך. אוה"ת בשלח ע' תקצו. ועוד.

(3) בשלח שם א. וראה פרש"י שם (משבת פז, ב).

(4) בא יב, ח.

(5) לקו"ת צו יג, ג ואילך. וראה אוה"ת בשלח ע' תקפט.

(6) ברכות מ, א.

(7) נוסח ההגדה.

(8) תענית ג, א.

(9) לקו"ת האזינו עג, ב ואילך. ובכ"מ.

(10) עקב ח, ג.

צריכים (אֲנָקוּמְעוּן) להמזן כדי לידע שכל המציאות כולה תלוי' במוצא פי הוי', והרי לכאור' הוא דבר פשוט בתכלית שלעולם ה' דברך נצב בשמים¹¹, היינו שהמוצא פי הוי' שבכל דבר ודבר הוא המהווה ומחי' ומקיים אותו¹², שענין זה הוא באמונה פשוטה אצל כאור'א מישאל שנקראו מאמינים בני מאמינים עוד בהיותם בארץ מצרים¹³, עאכו"כ לאחר היציאה ממצרים, שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו כו', ובפרט לאחר קריעת י"ס בשביעי של פסח שאז אמרו זה א-לי ואנוהו¹⁴, וא"כ (* ה"ז לכאור' בפשטות שעל כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, ומהו החידוש דהנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ויאכילך את המזן גו' שעיי"ז דוקא באה הידיעה שלא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם.

ג) **אך** כללות נקודת הביאור בזה היא, דהחידוש דלחם מן השמים בא לאחר שהי' הענין דלחם מן הארץ בתכלית העילוי שלו, ואעפ"כ אומרים שישנו עילוי גדול יותר בלחם מן השמים (כדלקמן). ועד"ז הוא בנוגע להחידוש דלמען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם, דאין הכוונה בזה להודיע שאין העולם ח"ו באופן שאין בעה"ב לבירה זו והלחם הוא מציאות בפ"ע, אלא שזה הי' ידוע בפשטות שהלחם מתהווה מפי הוי' שבו, ממכ"ע, אבל עדיין אי"ז הידיעה שהלחם יחי' האדם הוא מהמוצא פי ה' שאי"ז אמיתית העינים, שממוצא פי ה' יחי' האדם.

ד) **ויובן** כ"ז בהקדם הביאור בהחילוק שבין לחם מן השמים ללחם מן הארץ כפי שהוא ברוחניות הענין. שזהו בדוגמת החילוק בעבודה בין תורה למצוות. דהעבודה דתורה היא באופן דהמשכה מלמעלמ"ט, הלא כה דברי גו'¹⁵ ואשים דברי בפיך גו'¹⁶, היינו שזהו דבר ה' שנמשך למטה (לחם מן השמים). ולכן אין שייך בזה שינויים דהתורה היא נצחית¹⁷. משא"כ מעשה המצווה, הנה אע"פ שגם הוא זה בא ע"י לימוד התורה וכמאמר¹⁸ גדול לימוד שמביא לידי מעשה, מ"מ הרי זה קשור בפעולת האדם שצריך לעשות מהקלף גשמי שיהי' הענין דתפילין, ומהצמר גשמי שיהי' הענין דציצית וכו' (שזהו"ע מן הארץ). ובתוספת ביאור יובן זה מב' העינים כפי שהם בתורה עצמה (שהרי כל העינים שבעולם תחלתם היא כפי שהם בתורה), שזהו תושב"כ ותושבע"פ¹⁹. דבתושב"כ הרי כל אות וכל תג הוא מנוי וספור בדיוק, ואין שייך

11) תהלים קיט, פט.

12) שעהיה"א בתחלתו.

13) ראה שבת צז, רע"א.

14) בשלח טו, ב. וראה פרש"י שם.

15) ירמי' כג, כט.

16) ישעי' נא, טז.

17) תניא רפי"ז.

18) קידושין מ, ב.

19) ראה אוה"ת בשלח ע' תקצ.

(* [אינו ברור מה נמחק. המו"ל].)

לומר בזה לא הוספה ולא גרעון ח"ו (מן השמים), משא"כ בתושבע"פ כתיב²⁰ ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, ועד באופן דועלמות אין מספר²¹, בל"ג, שזה בא²² ע"י יגיעת האדם (מן הארץ) דיגיעת ולא מצאת אל תאמין²³, דמכיון שהוא יגע כדבעי (כפי תביעת התורה) הרי דבר ברור שע"י יש לו לפי אופן היגיעה, ועד לאופן של מציאה ומצאת. והנה כמו שהוא בקו התורה, כן הוא גם בשאר הב' קוין דמצוות דגמ"ח (מצוות) ועבודה. דישנו חילוק זה (בקו הגמ"ח) בין עבודתו הרוחנית (מצוות) לעבודתו עם העולם באופן שצריך ליגיעת נפש ויגיעת בשר כדי להפוך את העולם שיהי' דירה לו ית' בתחתונים. ועד"ז ישנם ב' ענינים אלו בעבודה גופא (שהיא הממוצע בין תורה לגמ"ח), דישנה העבודה דאהבה בתענוגים, ועד"ז העבודה דיום השבת, וקראת לשבת עונג²⁴, שענין העונג (דאהבה בתענוגים ודשבת) קשור עם ענין המנוחה, היינו שאין אז כל ענין היגיעה, וכמבואר בתניא²⁵ דאהבה בתענוגים ענינה הוא דוגמת מתן שכר כו', משא"כ העבודה, מלשון עבוד עורות²⁶ והעבודה דימות החול, שכללות ענין עבודות אלו הוא ע"י יגיעה ועבודה גדולה.

ה) וזהו ויאכילך את המן גו' למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, דבזה יובן דהחידוש דלחם מן השמים על לחם מן הארץ ה"ה אפי' כפי שהלחם מן הארץ הוא בדרגא הכי נעלית שבו (וכנ"ל דגם לחם מן הארץ ברוחניות הענינים הו"ע נעלה כו'). דהנה הקס"ד דעל הלחם לבדו יחי' האדם היא בדוגמת מה שאומרים דכללות הבריאה כולה היא באופן דעולם מלשון העלם והסתר²⁷ אע"פ שעולם על מילואו נברא²⁸. שזהו מפני ששם מתגלה רק הענין דממכ"ע (בלשון הזהר והקבלה). וע"ז אומרים דתכלית השלימות דבנ"י היא לידע שלא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, דהענין דמוצא הוא לשון מקור ושרש כמבואר בכ"מ²⁹, דבערך הענין דממכ"ע זהו"ע סוכ"ע, ובכללות יותר הו"ע שלמעלה מממלא וסובב, שלמעלה מכל סדר ההשתל', שזהו ע"ד ענין הטל דטל לא מיעצר³⁰. וכדי שתהי' ידיעה זו, לכן ויאכילך את המן גו', דענין זה (דלחם מן השמים, מוצא פי הוי') נעשה דם ובשר כבשרו, היינו אַז דאָס האָט דורכגענומען גם את הדם ובשר כו'.

(20) איוב יא, ט. וראה עירובין כא, א.

(21) שה"ש ו, ח ובשהש"ר עה"כ.

(22) ראה גם המשך תרס"ו ע' תה ואילך.

(23) מגילה ו, ב.

(24) ישע"י סח, יג.

(25) פי"ד.

(26) תו"א משפטים עו, א. וראה לקו"ת ויקרא ב, ד.

(27) לקו"ת שלח לו, ד.

(28) ראה בר" פ"ב, ו. פי"ד, ז.

(29) ראה לקו"ת צו יג, רע"ג (בענינו). מסעי צו, א. ובכ"מ.

(30) ראה לקו"ת עקב יד, ב.

ו) **וזהו** החידוש דלחם מן השמים, דאע"פ שכבר הי' לפניז הענין דלחם מן הארץ, וע"י היו גילויים נעלים ונפלאים, וכנ"ל דאין התינוק יודע לקרות אבא כו' עד שיטעום טעם דגו, ועד שהענין דלחם מן הארץ פעל (את הענין דיודע לקרות אבא) שכבר אמרו זה א-לי ואנוהו¹⁴, מ"מ יכול להשאיר כפי שקשור עם להיות כ"ז (אך) בבחי' ממכ"ע. דאע"פ שלפי שעה הי' הענין דנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם⁷, ועד"ז בקרי"ס הי' גילוי נעלה יותר מגילוי הנבואה לגדול שבנביאים, מ"מ הרי הי' זה רק לפי שעה, אבל אח"כ היתה העבודה (מסודרת) מיום ליום ודרגא אחר דרגא, שמזה מוכח שענין שזה שייך לממכ"ע, שבא בסדר והשתל'. ולכן כשהיו צריכים לקבל את התורה ובאופן כזה שנתחדש ע"י מתן תורה (היינו למעלה יותר מענין התורה שהי' לפניז, דקיימו כל התורה כולה עד שלא ניתנה³¹), שזהו ענין התורה כפי שקשור עם שהיא בבחי' הליכה דוקא, דאמיתית ענין ההליכה הוא בל"ג³² עד באופן דאי"ע, ועד באופן כזה שאפילו כשעומד בענין כשהגיע כבר להבל"ג שבתורה הרי"ז גבול לגבי ענין התורה שצריך לבא אליו ע"י קיום הציווי (שהוא גם נתינת כח) דמעלין בקודש³³, הנה כהקדמה לזה הי' צ"ל הענין דהנני ממטיר לכם לחם מן השמים, שלמעלה מממכ"ע וכו'. ולכן הנה אף שכבר נמצאו אז בדרגא נעלית כנ"ל, והי' במצב שנק' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה³⁴, מ"מ נק' זה לכתך אחרי דוקא, שאי"ז ענין הפנימיות וכמבואר בארוכה במאמרים שלפני³⁵, ועד שכללות העבודה במשך זמן הגלות, ויתרה מזה וכללות העבודה בעולמות ב"ע הנה הכל הוא בחיצוניות עתיק, ודוקא לע"ל יתגלה בחי' פנימיות עתיק³⁶. ומכיון שזהו חיצוניות עתיק (נק' לכתך אחרי, כי) אי"ז אמיתית ענין הפנים, ואמיתית ענין הפנים שבתורה הוא באופן שאין שם כלל המציאות דאחור, וכמו הלוחות שלא הי' בהם פנים ואחור (אלא כולו פנים³⁷) כמבואר לעיל³⁵ בארוכה, שזהו בחי' השיר שבתורה.

ז) **וזהו** הנני ממטיר גו' למען אנסנו הילך בתורת גו'. דבכדי לבא לבחי' הליכה בתורה, הנה לפניז צ"ל הענין דמן, וכמאמר המכילתא³⁸ לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, והדיוק בזה הוא לאוכלי המן (וכנ"ל כפי' ויאכילך את המן), שהמן צ"ל באופן שנעשה דם ובשר כבשרו. דענין המן הוא שלא הי' בו פסולת, שהוא למעלה לגמרי מסדר ההשתל³⁹, מכיון שהוא למעלה מממכ"ע ומסוכ"ע וגם למעלה מדרגא הג' (שלמעלה מממלא וסוכ"ע). וע"י שענין זה בא באופן דאכילה ונעשה דם ובשר

31 יומא כח, ב.

32 ראה ד"ה צאינה וראינה תר"ס. ובכ"מ.

33 ברכות כח, א. וש"נ.

34 ירמי' ב, ב. וראה גם המשך תרס"ו ס"ע רמא ואילך.

35 ד"ה באתי לגני פ"ו ואילך. פ"י (קה"ת, ברוקלין תשל"ז).

[על התיבות "באתי לגני", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: : השנה?

36 פע"ח ש' הק"ש פט"ו.

37 שבת קד, א. וראה ירושלמי שקלים פ"ו ה"א.

38 עה"פ בשלח טז, ד.

39 ראה תו"א סה, סע"ב ואילך. פט, א. אוה"ת שם ע' תקצט ואילך. תרלה. ובכ"מ.

כבשרו, הנה עי"ז נהי' הענין דאנסנו, ד[כמבואר בכמה דרושים⁴⁰ וגם בספרי השרשים הרי'] תיבת אנסנו הו"ע של הרמה והגבהה כמו ארים נסי⁴¹, כי ע"י אכילת המן מגביהים אותו למעלה מכל סדר ההשתל' שעיי"ז באים לבחי' ההליכה בתורה. וזהו⁴² מ"ש⁴³ עומר לגולגולת דוקא, דענין הגולגולת הוא למעלה אפי' מהראש, וכמ"ש⁴⁴ שאו את ראש כל עדת בני ישראל גו' לגולגולתם, היינו⁴⁵ שהרמת הראש (שאו את ראש) היא לגולגולתם שלמעלה מהראש, וזהו הי' גם ענין של המן שהי' עומר לגולגולת דייקא, כי ענינו הוא לפעול בישראל הידיעה דלא על הלחם לבדו (ממכ"ע) יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, וכמשנת"ל.

ח) **ולהבין** לשון ממטיר דוקא, הנני ממטיר לכם גו', הנה יובן זה מהמבואר בלקו"ת בדרושי פ' עקב⁴⁶, דאף שבכללות הנה המן הוא בחי' טל (כנ"ל), אעפ"כ נתגשם עד שדכו במדוכה ובשלו בפרור⁴⁷, ועד שאפי' בצדיקים שאצלם הי' אכילת המן בלי טרחא, מ"מ הי' צ"ל ולקטו מעל פתח האוהל⁴⁸, ואח"כ הי' צ"ל האכילה כפשוטה, ועד שמבואר בראשונים⁴⁹ שהי' גם ענין הברכה המוציא לחם מן השמים או בנוסח אחר וכי'⁴⁹. אבל מ"מ, ע"י שראו ואכלו בהמן ששרשו הוא מטלא דבדולחא, הנה ע"י שונמשך למטה עד שנתגשם [כמבואר בדרושי כ"ק אדה"ז משנת תקס"ח ועוד⁵⁰], עיי"ז יודע להם שלא על הלחם לבדו יחי' האדם⁵⁰, היינו (לא שאי"צ להיות ענין אכילת הלחם פלל, אלא שצריך להיות אכילה (שלכן נתגשם המן), אמנם) השלילה היא שאין זה על הלחם לבדו, היינו בחי' הענין דממכ"ע שבזה (כמשנת"ל), אלא על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, ע"י שהמוצא פי ה' מתלבש בהלחם, כמו שהמן

40) ראה גם תו"א ע, סע"ד.

41) ישעי' מט, כב.

42) ראה אוה"ת שם ע' תקצד. ס"ע תרא ואילך.

43) בשלח טז, טז.

44) במדבר א, ב.

45) ראה לקו"ת ר"פ במדבר.

46) יד, א.

47) בהעלותך יא, ח.

48) ראה יומא עה, ב.

49) הרמ"ע מפאנו בס' מאמר שבתות ה' ח"ב בתחלתו בהמשך דבריו ע"ד הסעודה דלעת"ל כותב שכן יברכו או על המן (השמור בצננת). ובס' חסידים (הוצאת מק"ן) סי' תתת"מ: על המן היו מברכים הנותן לחם מן השמים. וראה זח"ב (סב, ב): נפקי ולקטי ומברכאן שמא קדישא עלי' (ובאוה"ח - מהרמ"ק - היינו ברכת המוציא) כו' ומברך למלכא קדישא (שם) - היינו ברכת המזון). - וכנראה (כיון שלא הזכירו את הרמ"ק) שלא הי' זה לעיני כמה דשקו"ט בכ"ז (הובאו בשד"ח כללים כ' כלל ק. נפש חי' - מרגלית - לאו"ח סר"ד סי"ג. תו"ש חי"ד בסופו).

50) ראה סה"מ תקס"ח ע' לו. וראה סה"מ תקס"ב ע' סג (בנוגע לטל). הנחות הר"פ ע' עח. וראה

תו"ח פרשתנו שג, סע"א.

50*) ראה תו"א (פט, א), שגם לאחר שנתגשם ונעשה מזון גשמי "מלובש בו אורות העליונים ממש. ולכן הוא ג"כ למטה .. אין בו פסולת". ובד"ה והריחו (בסה"מ אתהלך-ליאזנא) נראה דהמן למטה הי' מהות השפע דלמעלה.

נתגשם כו'. ~~ובמו שאומרים בנוגע ל וכמ"ש~~ בתורה שהיא נעלמה מעיני כל חי⁵¹, ואהי' שעשועים לפניו כו'⁵², ~~הנה ומשם נסעה~~ וירדה בסתר המדרי' ממדרגה למדרגה כו' עד שנתלבשה כו' בדיו על הספר, באותיות התורה⁵³.

ט) וזהו כללות הענין דהנני ממטיר לכם לחם מן השמים, דאע"פ שישראל היו לפני' ברום המעלות, הנה אעפ"כ, כשבא היום הנני ממטיר לכם לחם מן השמים הרי אין דרגתם שלפני' מגיעה להמעלה שצריכה להיות אצלם ע"י ענין זה. הן בנוגע ללימוד התורה, שצ"ל באופן של הליכה, הילך בתורת (שלי דוקא ע"ד החילוק דמצות הוי' ומצות⁵⁴), ובפרט ע"פ המבואר בתו"א⁵⁵ דבענין ההליכה שבפסוק זה (הילך בתורת) ישנם ב' הענינים דמלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע, והן בנוגע להעבודה דכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעהו, שכללות צרכי האדם נק' בשם אכילה⁵⁶, הנה ע"י המן נפעל דאע"פ שיודע שלחם זה יש קס"ד לומר שעליו לבדו יחי' האדם, כי הכוונה היא ללחם זה כמו שהוא בתכלית השלימות (כמשנת"ל), דאעפ"כ הרי זהו רק לחם מן הארץ, ולא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם. ובוזה גופא פתוב למען הודיעך דייקא, היינו שאין זה רק באופן של אמונה, כ"א ידיעה ובתכלית השלימות ידיעה, שיודע בעת אכלו את הלחם שאז מקבל חיות ממוצא פי ה' שע"י יחי' האדם.

י) והנה התורה היא נצחית¹⁷, ולכאו' צלה"ב במה הנצחיות של כל הפרטים ושל כללות הענין דהנני ממטיר לכם לחם מן השמים. עוד צלה"ב, דהנה איתא בברכות⁵⁷ משה תקן לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם מן (שלכן אומרים הזן לשון נסתר⁵⁸) יהושע תקן להם ברכת הארץ (על הארץ ועל המזון, ארץ דמפקא מזון⁵⁹), ומחוייבים גם עתה, שהברכה הראשונה בדברכת המזון היא ברכת הזן שהיא על המן⁵⁹. והענין הוא כמשנת"ל⁶⁰ בארוכה, דאפילו כשהעבודה היא (מאיזה טעם שיהי') רק ביחוד, מ"מ צריכים עכ"פ מזמן לזמן גם להארה מיחוד ועד שזה יפעול בגלוי. ועד"ז כשהעבודה היא רק באופן דאתכפיא, מ"מ צ"ל ההתבוננות עכ"פ בהשגה גם בהענין דאתהפכא. ועד"ז הוא בלימוד התורה, דאף שעיקר הלימוד הוא לכאו' בנגלה

51) איוב כח, כא.

52) משלי ח, ל.

53) תניא פ"ד.

54) לקו"ת פקודי ה, סע"ד ואילך. נשא כה, ב ובכ"מ.

55) סה, ג.

56) ראה סנהדרין לח, א: כדי שיכנס לסעודה מיד כו', ובפרש"י שם.

57) מח, ב.

58) תו"א סו, ב. לקו"ת עקב יד, ג.

59) ברכות מט, א.

60) ד"ה הנ"ל פ"ז. פי"א ואילך.

דתורה, ששם הוא ענין היגיעה, אעפ"כ מוכרח להיות גם הענין דפנימיות התורה⁶¹, וכמבואר בארוכה בקונטרס עץ החיים⁶² ובכמה דרושים. ואדרבה, הענין דפנימיות התורה הו"ע דמלח שע"י הוא קיום כל הלימוד. וכדאיתא בשבת⁶³ משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חטים לעלי' [היינו אפ"י ענין החטים כפי שהוא באופן נעלה] כו' עירבת בהם קב חומטין א"ל לאו כו', היינו שבלי ענין המלח⁶⁴, אין קיום אפי' לכור של חטים ושבועלי'. ועד"ז הוא בכללות העבודה דעולמות בי"ע, הרי אגריב אמרז"ל שצ"ל כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד⁶⁵, היינו שצריכים לזכור מה שאין בלבך (של יעקב, אצילות) אלא אחד, וזה פועל שאין בלבנו (השבטים, בי"ע) אלא אחד כשם שאין בלבך כו'. והיינו דנוסף לזה שישנו הענין דועד, יש לו גם הענין דאחד. דאף שהענין דועד הוא המשכת מלכותו של הקב"ה בכל העולמות כולם, מ"מ אין זה מגיע להענין דאחד כמו שהוא למעלה, כי אף שועד בחילופי אתון אחד⁶⁶, הרי אין זה מגיע להתוון כפי שהם קודם החילוף, וכמובן מהמבואר בשער היחודה"א⁶⁷ ענין החילופים כו'.

יא) וּבְזֶה יובן הנצחיות שבענין המן (דהתורה היא נצחית), דהיינו שבכל מקום ובכל זמן ובכל מעמד ומצב שיהודי נמצא, צריך לדעת שזה שיש לו הלחם מן הארץ, היינו כל הענינים שמקבל ע"י שעושה כלי בדרך הטבע, בכל מלאכתך אשר תעשה, הנה לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם. כי בהענין שמקבל בדרך הטבע ישנו שם המוצא פי הוי' שהוא השרש ומקור דכל הענינים כפי שהוא באלקות, עד למקור כל המקורות ושרש כל השרשים, שזה בא בהעשי' דכל מלאכתך אשר תעשה בעולם הזה התחתון בזמן הגלות ובחושך כפול ומכופל. ועד"ז הוא גם בעבודתו, דאע"פ שעבודתו היא באופן דאחרי ה"א תלכו⁶⁸, באופן דיחוד"ת ובאופן דאתכפיא, מ"מ יש לו הנתינת כח מענין המן, ועד שזה בא בגלוי. וכמובן מהמבואר⁶⁹ בענין דלגבי משה מילתא זוטרתא היא⁷⁰, שלכן היא מילתא זוטרתא גם אצל כאו"א מישראל, הנה עד"ז הוא בענינו דהנני ממטיר לכם לחם מן השמים שהוא בזכות משה⁷¹, ומשה תקן ברכת הזן, שלכן ישנו זה אצל כאו"א מישראל בכל מקום ובכל זמן ובכל מעמד ומצב שיהי'. וכמו שהוא בעבודה בכלל, כן הוא גם בלימוד התורה, דבאיזהו דרגא בלימוד התורה שיהי', אפי' כשהתינוק צ"שמתחיל לדבר

61 ראה אוה"ת בשלה (ס"ע תרו ואילך. תריז ואילך. תרמח) שענין המן בתורה הוא פנימיות התורה. וראה זח"ב כפג, ב: ומגו ההוא נהמא (מן) הוו ידעין ומסתכלין בריזי דאורייתא.

62 פי"ג ואילך.

63 לא, סע"א. וראה לקו"ת ויקרא ו, א.

64 ראה פרש"י שבת שם. לקו"ת שם.

65 פסחים נו, א.

66 זח"ב קלד, א. שעהיוה"א פ"ז.

67 פ"א. פי"ב.

68 ראה יג, ה.

69 תניא פמ"ב.

70 ברכות לג, ב.

71 תענית ט, א.

שמלמדים אותו תורה, הנה אומרים תורה צוה לנו משה⁷², שבלימוד ודיבור זה יש לו כבר הענין דמשה, וכמבואר לעיל שענין המן שייך להכרה וידיעה שזוהו"ע התורה, וממשיך ענין זה למטה עד שנעשה דם ובשר כבשרו ברוחניות, ועד שנעשה דם ובשר כבשרו גם בגשמיות כפשוטו⁷³.

יב) והנה, גילוי ענין זה הוא ע"י הפצת המעיינות דפנימיות התורה חוצה, שבא בגלוי עכ"פ בידיעה, עכ"פ באופן של עומר, במדידה והגבלה, שלכן כתיב לשון ממטיר (ולא טל כבכל המקומות). וזה פועל שכמו שהי' בענין המן בפעם הראשונה, שהי' עומר לגולגולת (כמשנת"ל) ואח"כ אכלו אותו ונהי' דם ובשר כבשרו גם בעקב שברגלים, הנה כן גם עתה מתגלה ענין הגולגולת הנ"ל. וכמשנת"ל דבכל מקום ובכל זמן ובכל מעמד ומצב שיהי', הרי החל מהענין בעבודה, הנה אף שבגלוי ישנו אצלו הענין דועד, מ"מ יודע שכשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, כי בלבבו פנימה ישנו הענין דאחד ממש, דלא כבחיצוניות שיש אצלו הענין דחילופי אתוון אחד, ועד"ז הוא גם בתורה, דמשהתניוק מתחיל לדבר כו' מלמדו תורה צוה לנו משה, ועאכו"כ כשכבר גדל בלימוד התורה ויש לו הענין דפנימיות התורה, הנה זה מגלה אח"כ הפנימיות דעולם. וזה נעשה ההכנה קרובה ומביא אח"כ את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יהיו הענינים דפנימיות עתיק בגלוי, ועד שיהי' אז ולא יכנף עוד מוריד⁷⁴, ויהי' הגילוי פנים בפנים כמבואר בתניא פל"ו. וכבר הי' מעין זה בעת מ"ת, שאז הי' בפעם הא' הענין דלמען אנסנו, הגבהה באופן שיהי' הליכה בתורה ילך בתורתי, וכמו שהי' מעין זה בשעת מ"ת יהי' זה בגלוי ממש ובקרוב ממש בימות המשיח [אע"פ שעיקר קבלת השכר הוא באלף השביעי, כמבואר בתניא שם בהגה"ה], בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

72) סוכה מב, א.

73) ראה תניא פ"ה.

74) ישעי' ל, כ.

- הוספה -

צילומי ההגהות

מפתח

---

www.Mafteiach.app | www.RebbeDrive.com

לזכות

ר' יעקב מאיר שי' בן שרה

לרפואה שלימה וקרובה

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א